

LHBT-inclusief worden, hoe doe je dat? (publicatie van Movisie)

5 stappen voor hulp- en welzijnsorganisaties

Lesbische vrouwen, homo mannen, biseksuelen en transgenders - afgekort LHBT's - lopen meer risico om in een kwetsbare positie te verkeren dan anderen. Daarom is het belangrijk om binnen de hulp- en dienstverlening oog te hebben voor verschillen in seksuele en genderdiversiteit. Maar hoe doet u dat?

Movisie maakte een stappenplan voor hulp- en dienstverleningsorganisaties. Hiermee maakt u uw organisatie in 5 stappen LHBT-inclusief. U kunt deze stappen ook gebruiken om het bestaande beleid binnen de organisatie te verbeteren.

Stap 1: Breng de huidige situatie in kaart

Wat kunt u doen om als organisatie LHBT-inclusief te worden? Begin met het in beeld brengen van de huidige situatie: hoe wordt er nu met het thema LHBT omgegaan in uw organisatie? Brengen de hulp- en dienstverleners in uw organisatie weleens een casus in die gaat over LHBT's? Zijn LHBT-cliënten in beeld tijdens de teambesprekingen? Als er nauwelijks LHBT-cliënten zichtbaar zijn, kan dit betekenen dat deze cliënten uw organisatie niet weten te vinden of dat zij niet voor hun LHBT-zijn uit (durven te) komen. Het kan ook zijn dat er door de hulpverlener niet met hen over gesproken wordt. Van belang is om in kaart te brengen hoe uw organisatie omgaat met seksuele en genderdiversiteit. Dit kunt u bijvoorbeeld doen via een digitale enquête onder uw collega's of via teamgesprekken.

Randvoorwaarden voor goede LHBT-sensitieve hulp- en dienstverlening

De 5 belangrijkste randvoorwaarden voor goede LHBT-sensitieve hulp- en dienstverlening zijn, volgens Amsterdamse LHBT's en aanbieders van LHBT specifieke hulpverlening:

1. Positieve waardering LHBT-identiteiten en leefstijlen;
2. Goed weten wat er speelt in de LHBT-wereld;
3. Bekend zijn met verwijsmogelijkheden naar sociaal/culturele voorzieningen voor LHBT's;
4. Ervaring met hulpverlening aan LHBT's;
5. Geregistreerd staan bij een beroepsvereniging met een klacht/tuchtregeling.

Stap 2: Werk aan houding, kennis en vaardigheden van uw werknemers

Als een hulp- en dienstverlener zelf hetero is, kan het nuttig zijn om eens na te gaan wat het zou betekenen als hij of zij dat niet was. Het gaat om de bewustwording van wat die minderheidspositie betekent, zodat men werkt aan een professionele en onbevooroordeelde houding. Maar naast het werken aan houding gaat het ook om kennis. Bijvoorbeeld kennis over verschillen in levensstijlen, ouderschap en subculturen.

Ook gaat het om vaardigheden. Bijvoorbeeld vaardigheden om te vragen en te praten over seksuele voorkeur en genderidentiteit. Hoe doet u dat wanneer woorden als 'homo' of 'trans' taboe zijn voor de cliënt? Bijscholing kan helpen. NB: Denk bij bijscholing niet aan een driedaagse cursus, maar aan een praktisch ingedeelde dag of middag waarna de hulpverleners weten wat ze kunnen doen en waarom dit belangrijk is. Tip: Werkt uw instelling met de methodiek 'DichtErbij, wegen en overwegen in het sociaal werk'? Voor de bezitters van dit boek is via de website van de uitgeverij Coutinho een checklist te verkrijgen: 'Ondersteuning aan holebi's en transgenders'. Deze checklist is een handig hulpmiddel voor collega's die nog niet zo bekend zijn met de doelgroep of de situatie van LHBT's. Met deze checklist kunnen zij voor zichzelf nagaan of ze de goede vragen stellen.

Stap 3: Benoem LHBT expliciet in de meldcode, protocollen en convenanten

De ervaring leert dat wanneer organisaties LHBT niet specifiek noemen in een meldcode (huiselijk geweld), protocol of convenant, de medewerkers het thema in de praktijk snel over het hoofd zien. Besteedt u er wel aandacht aan, dan wordt er eerder aan gedacht én eerder naar gevraagd bij cliënten. Door LHBT op te nemen in de protocollen en convenanten die uw organisatie gebruikt in de regio en met ketenpartners, komt het LHBT-thema bij iedereen beter in het vizier. Neem LHBT bijvoorbeeld expliciet op in de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling! Waarom? Wanneer er beschreven staat hoe vaak en in welke vorm geweld in homo- en lesbische relatie voorkomt, denken hulp- en dienstverleners er waarschijnlijk eerder aan dat zij er bij een mishandelde vrouw niet zomaar vanuit moeten gaan, dat haar agressieve partner van het mannelijke geslacht is. Of wanneer een jongen door ouders en familie wordt bedreigd vanwege een verboden relatie, wordt er misschien eerder aan gedacht dat deze relatie mogelijk met een jongen is.

Stap 4: Maak website, folders en formulieren inclusief

Soms wordt er op websites, in folders en in formulieren onbedoeld vanuit gegaan dat de cliënt zowel heteroseksueel als niet-transgender is. Check daarom als organisatie uw eigen website, folders en formulieren hierop en zorg ervoor dat deze toegankelijk worden voor iedereen ongeacht seksuele voorkeur of genderidentiteit. Bijvoorbeeld:

- Is er bij inschrijving enkel de keuze tussen het hokje man en vrouw of wordt er bij de inschrijving van een cliënt rekening mee gehouden dat iemand in transitie zou kunnen zijn?
- Wordt er in de folder over hulp bij relatieproblemen ook een voorbeeld genoemd van een koppel van gelijk geslacht?
- Kunnen ook LHBT's zich herkennen in de foto's op de website?

Stap 5: Leer de LHBT(zelf)organisaties in uw regio kennen

Hulp- en dienstverleners richten zich steeds meer op het versterken van de eigen kracht en op empowerment van hun cliënten. Het gaat om het faciliteren van een proces waarin de persoon zichzelf versterkt met behulp van het eigen netwerk. Dit is precies waar veel LHBT's behoefte aan hebben, met name als ze net 'uit de kast' zijn. Het ondersteunen van het opbouwen van een netwerk met mensen die 'in het zelfde schuitje' zitten, blijkt de gezondheid van LHBT's te bevorderen. Daarom is het belangrijk om als hulp- en dienstverleningsorganisatie de LHBT-zelforganisaties in de eigen regio te kennen. Wanneer uw organisatie dit in beeld heeft, kunt u cliënten hiernaar doorverwijzen. Het werkt ook andersom: deze zelforganisaties kunnen zo ook naar uw welzijns- of hulporganisatie doorverwijzen. Naast de zelforganisaties is het ook belangrijk om specialistische LHBT-hulporganisaties te kennen. U kunt de hulp- en dienstverleners in uw organisatie dan hiernaar door laten verwijzen.

Specialistische LHBT-hulporganisaties in Nederland

In Nederland zijn er 5 eerstelijns organisaties die gespecialiseerd zijn in het bieden van ondersteuning en hulp op het terrein van seksuele en / of genderdiversiteit:

Transvisiezorg.nl ; veiligehavenamsterdam.nl; veiligehavenoost.nl ;
Rotterdamverkeert.nl ; www.cochaaglanden.nl/mw.htm